

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

DBT praktijk voor psychologische hulp · versie 27 juli 2026

De Wet verplichte meldcode verplicht zorgaanbieders, ook zelfstandig gevestigde, om een meldcode te hanteren en die toegespitst te hebben op de eigen praktijk. Dit document is die meldcode.

Sinds 1 januari 2019 hoort daar een afwegingskader bij, dat helpt beslissen of een melding bij Veilig Thuis nodig is. Dit document volgt het afwegingskader dat Vaktherapie Nederland samen met veertien andere beroepsverenigingen heeft opgesteld voor vaktherapeuten, psychologen, (psycho)therapeuten en jeugd- en gezinsprofessionals.

Deze meldcode vervangt alle eerdere versies, waaronder het basismodel van het ministerie dat tot nu toe in de praktijk werd gebruikt.

Bij acuut gevaar: bel 112.

Veilig Thuis is dag en nacht gratis bereikbaar op 0800-2000, voor advies én voor een melding. Advies vragen kan altijd anoniem; daarvoor hoeft het beroepsgeheim niet te worden doorbroken.

1 · Waarover deze meldcode gaat

De meldcode geldt voor alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties:

- huiselijk geweld — geweld door iemand uit de huiselijke kring: partner of ex-partner, gezinsleden, familieleden of huisgenoten
- kindermishandeling — elke bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard tegenover een minderjarige, actief of passief. Ook het getuige zijn van geweld tussen huisgenoten valt hieronder
- seksueel geweld
- ouderenmishandeling
- eengerelateerd geweld, waaronder huwelijksdwang
- vrouwelijke genitale verminking

Vermoedens van geweld gepleegd door een beroepskracht vallen hier niet onder; die vragen een andere route, namelijk melding bij de beroepsvereniging of de inspectie.

2 · Wie de stappen zet

De praktijk is een eenmanspraktijk. Patricia M. Aarts BA zet zelf alle stappen en is daarmee ook haar eigen aandachtsfunctionaris. Dat vraagt om een bewuste invulling van de collegiale toets die stap 2 voorschrijft.

Voor die collegiale consultatie wordt gebruikgemaakt van:

- de intervisiegroep, waarin casuïstiek uitsluitend geanonimiseerd wordt besproken
- de waarnemend therapeuten uit het praktijktestament
- Veilig Thuis, dat op anonieme basis kan worden geraadpleegd zonder het beroepsgeheim te doorbreken

Bij vermoedens die specifieke kennis vragen — eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking — wordt altijd externe expertise ingeschakeld.

3 · De kindcheck

Bij volwassen cliënten hoort standaard de kindcheck. Als de toestand van een cliënt reden geeft tot zorg over de veiligheid van kinderen die van hem of haar afhankelijk zijn, worden de stappen van deze meldcode gezet — ook als die kinderen zelf geen cliënt zijn en de therapeut hen nooit heeft gezien.

Aanleiding kan bijvoorbeeld zijn: ernstige psychische problematiek, verslaving, huiselijk geweld tussen partners, of een cliënt die aangeeft de zorg voor de kinderen niet aan te kunnen.

4 • De vijf stappen

Signaleren is geen stap maar een grondhouding: in elk contact met een cliënt is aandacht voor signalen vanzelfsprekend. De stappen wijzen de weg zodra er een vermoeden is. De volgorde is niet dwingend; wat telt is dat alle stappen zijn gezet voordat een besluit valt.

Stap 1 • Signalen in kaart brengen

Leg de signalen vast die het vermoeden bevestigen én die het ontkrachten. Beschrijf feitelijk wat is waargenomen. Vermeld uitdrukkelijk wanneer iets een hypothese of veronderstelling is, en noteer de bron als informatie van een ander afkomstig is. Leg ook de gesprekken, de gezette stappen en de genomen besluiten vast.

Vastleggen gebeurt in het cliëntdossier. Betreft het de kindcheck bij een volwassen cliënt, dan wordt het vastgelegd in het dossier van die cliënt.

Stap 2 • Collegiaal overleg, en zo nodig Veilig Thuis raadplegen

Bespreek de signalen met een deskundige collega, geanonimiseerd. Vraag daarnaast advies aan Veilig Thuis wanneer dat helpt om de signalen te duiden. Bij twijfel: altijd bellen. Een adviesgesprek verloopt op anonieme basis en zet zelf geen stappen richting de cliënt in gang.

Stap 3 • Gesprek met de cliënt

Bespreek de zorgen met de cliënt, en bij een minderjarige ook met de ouders. Leg uit wat het doel van het gesprek is, beschrijf de feiten en waarnemingen, nodig de cliënt uit daarop te reageren, en kom pas ná die reactie tot een duiding.

Van dit gesprek kan worden afgezien wanneer het de veiligheid van de cliënt, van een ander of van de therapeut in gevaar brengt, of wanneer er goede grond is om aan te nemen dat de cliënt daardoor het contact verbreekt en uit beeld raakt. Die afweging wordt vastgelegd.

Stap 4 • Wegen van het geweld

Weeg op basis van de signalen, het ingewonnen advies en het gesprek hoe groot het risico is en hoe ernstig de situatie. Bij twijfel wordt Veilig Thuis geraadpleegd. Voor jeugdcliënten wordt daarbij het risicotaxatie-instrument ARIJ gebruikt.

Zijn de zorgen weggenomen, dan wordt de meldcode afgesloten en wordt dat vastgelegd.

Stap 5 • Beslissen: melden en hulpverlenen

Sinds 2019 is dit geen keuze meer tussen melden óf hulp bieden. Er worden twee losse besluiten genomen: is een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk, en kan ik zelf voldoende hulp bieden of organiseren? Beide kunnen tegelijk aan de orde zijn.

5 • Het afwegingskader

Vijf vragen, in volgorde. Ze horen bij stap 4 en 5 en zijn sinds 1 januari 2019 verplicht.

Afweging 1	Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling? Is het vermoeden weggenomen, dan wordt de meldcode afgesloten en vastgelegd.
Afweging 2	Is er sprake van acute of structurele onveiligheid? Bij ja: melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden dan samen met Veilig Thuis doorlopen.
Afweging 3	Ben ik in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren, gelet op mijn deskundigheid en de grenzen van mijn praktijk? Bij nee: melden.
Afweging 4	Aanvaarden de betrokkenen die hulp, en werken zij eraan mee? Bij nee: melden.
Afweging 5	Leidt de hulp binnen een redelijke termijn tot duurzame veiligheid? Bij nee: opnieuw melden.

Acute onveiligheid betekent dat iemand in direct gevaar is. Structurele onveiligheid betekent dat het geweld zich herhaalt of blijft voortduren.

6 · Melden bij Veilig Thuis

Als hoofdregel wordt de melding vooraf met de cliënt besproken. Uitgelegd wordt wat een melding inhoudt en wat het doel ervan is, en de cliënt wordt uitgenodigd te reageren. Heeft de cliënt bezwaar, dan wordt daarover doorgepraat en wordt gekeken of aan dat bezwaar tegemoet kan worden gekomen.

Blijft het bezwaar staan, dan volgt een afweging: wegen de bezwaren op tegen de noodzaak om de cliënt of een ander te beschermen? Geeft de bescherming de doorslag, dan wordt gemeld, ook zonder toestemming.

Van het gesprek vooraf kan worden afgezien wanneer de veiligheid van iemand daardoor in het geding komt, of wanneer de cliënt daardoor uit beeld dreigt te raken.

Bij een melding worden zoveel mogelijk feiten en waarnemingen gemeld. Informatie die van anderen afkomstig is, wordt als zodanig benoemd. Een melding is geen eindpunt: met Veilig Thuis wordt besproken wat de praktijk zelf, binnen haar mogelijkheden, kan blijven doen.

7 · Beroepsgeheim en meldrecht

Op de praktijk rust een wettelijke geheimhoudingsplicht. Die plicht kan botsen met de plicht om een cliënt te beschermen. In dat geval geldt het meldrecht: op grond van artikel 5.2.6 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 mogen beroepskrachten met een geheimhoudingsplicht gegevens aan Veilig Thuis verstrekken zonder toestemming, wanneer dat nodig is om huiselijk geweld of kindermishandeling te beëindigen of te laten onderzoeken.

Het doorbreken van het beroepsgeheim vraagt een zorgvuldig besluit. Vijf vragen helpen daarbij:

- Kan ik door te spreken een zwaarwegend belang van mijn cliënt of van zijn kinderen behartigen?
- Is er een andere manier om hetzelfde te bereiken zonder het geheim te doorbreken?
- Waarom lukt het niet om toestemming te vragen of te krijgen?
- Wegen de belangen die ik met spreken dien op tegen de belangen die de cliënt heeft bij mijn zwijgen?
- Als ik spreek: aan wie moet ik welke informatie geven om het geweld effectief aan te pakken?

Het besluit, de gemaakte afweging en de geraadpleegde personen worden vastgelegd in het dossier. Achteraf wordt niet de uitkomst getoetst, maar de zorgvuldigheid waarmee die tot stand kwam.

8 · Toestemming en leeftijd

Tot 12 jaar	De ouders met gezag beslissen. Het gesprek over de signalen wordt met hen gevoerd.
12 tot 16 jaar	Zowel de jongere als de ouders met gezag zijn betrokken bij het gesprek.
Vanaf 16 jaar	De jongere beslist zelf. Woont de jongere nog thuis, dan worden de ouders in de regel wel betrokken, omdat een melding doorgaans ook gegevens over hen bevat.

Van het vragen van toestemming kan worden afgezien wanneer de veiligheid van de cliënt, van de therapeut of van een ander dat vraagt.

9 · Vastleggen, deskundigheid en evaluatie

- Alle doorlopen stappen, afwegingen en besluiten worden vastgelegd in het cliëntdossier.
- De praktijkhouder houdt haar kennis over signaleren en over het werken met deze meldcode op peil; scholing hierover wordt opgenomen in het opleidingsplan.
- De meldcode wordt jaarlijks doorgenomen, samen met de overige documenten van het praktijkhandboek, en bijgesteld wanneer wetgeving of werkwijze daartoe aanleiding geeft.
- Cliënten worden op het bestaan van de meldcode gewezen in de samenwerkingsovereenkomst en de algemene voorwaarden; de meldcode zelf is in te zien op de website van de praktijk.

10 · Contactgegevens

Veilig Thuis	0800-2000 · gratis, dag en nacht · advies en meldingen
Acuut gevaar	112
Vertrouwenspersoon jeugd	Jeugdstem · 088 555 1000 · jeugdstem.nl
Beroepsvereniging	Vaktherapie Nederland · afwegingskader en beroepscode